



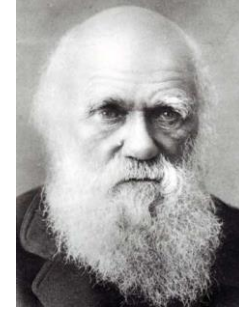
# **ESENCJALIZM EMOCJI, A PŁYNNOŚĆ PRZETWARZANIA AMBIWALENTNEJ EKSPRESJI MIMICZNEJ**

Tanaś, Olszanowski, Drogosz  
SWPS Uniwersytet  
Humanistycznospołeczny

# CO WYRAŻA TWARZ?

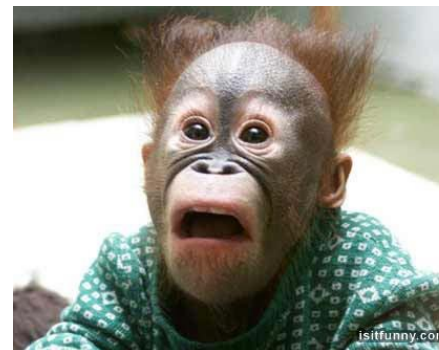


# SKĄD SIĘ BIERZE EKSPRESJA EMOCJI? NATURA CZY KULTURA?



## Teoria Darwina – uniwersalność ekspresji emocji

- "...ewolucyjnie młode i stare, zróżnicowane gatunki, zarówno ludzie i zwierzęta wyrażają te same stany emocji poprzez takie same ruchy ciała"





# BADANIA PAULA EKMANA – DOWODY NA UNIWERSALNOŚĆ EKSPRESJI EMOCJI

Badania z pierwotnymi plemionami na Papui Nowej Gwinei + Amerykańscy studenci

- Identyfikacja stanu emocjonalnego na podstawie zdjęć



# KONTRARGUMENTY JAMESA RUSSELLA NA RZECZ KULTUROWEGO ZNACZENIA EKSPRESJI EMOCJI:

Emocje są konstruowane społecznie i ich podstawowe funkcje są społeczne (komunikacyjne)

Możemy znaleźć całe dużo przykładów emocji specyficznych kulturowo

- Różnice leksykalne (np. niemiecki *schadenfreude*)
- Liczba leksykalnych etykiet (np. na Thaiti wyróżnia się 46 opisów złości)
- Ta sama ekspresja może być różnie interpretowana w zależności od kulturowego kontekstu (np. Amerykanie są bardziej skłonni określić uśmiechającą się osobę jako towarzyską niż Japończycy)



# CZY ISTNIEJĄ EMOCJE PODSTAWOWE I UNIWERSALNE SPOSOBY ICH WYRAŻANIA?

- **Tak:** Wrodzone programy działania (Panksepp, Watson, Izard); 'pozostałości' po zachowaniach adaptacyjnych, wytworzonych w toku ewolucji (Darwin, Plutchik, Ekman)
  - **Konsekwencje:** Różne emocje łatwo jest od siebie oddzielić; emocje danego rodzaju posiadają wspólną neurobiologiczną przyczynę, mechanizm; raczej nie przechodzą jedna w drugą; sposób odczuwania emocji nie zmieniał się na przestrzeni czasu; dość łatwo jest zrozumieć emocje innych.
- **Nie:** Emocje to twory czysto kulturowe i jako takie są specyficzne dla danej kultury (Wierzbicka, Schweder); są zbyt zindywidualizowane żeby wyróżnić emocje podstawowe (np. na podstawie sposobu ich wyrażania czy poprzedzających je zdarzeń), są silnie zależne od kontekstu (Scherer)
  - **Konsekwencje:** Emocje często mieszają się ze sobą, przypominają paletę barw, często przechodzą jedna w drugą; Nie istnieje jeden, ukryty, wewnętrzny mechanizm wspólny dla danej grupy emocji; Sposób odczuwania emocji zmienia się wraz z kulturą, czasem; Aby zrozumieć emocję drugiej osoby trzeba poznać jej indywidualny sposób reakcji.

# CZY ISTNIEJĄ EMOCJE PODSTAWOWE I UNIWERSALNE SPOSOBY ICH WYRAŻANIA?

Przyjemność, Radość, Zaskoczenie, Odwaga

Złość, Strach, Obrzydzenie, Smutek

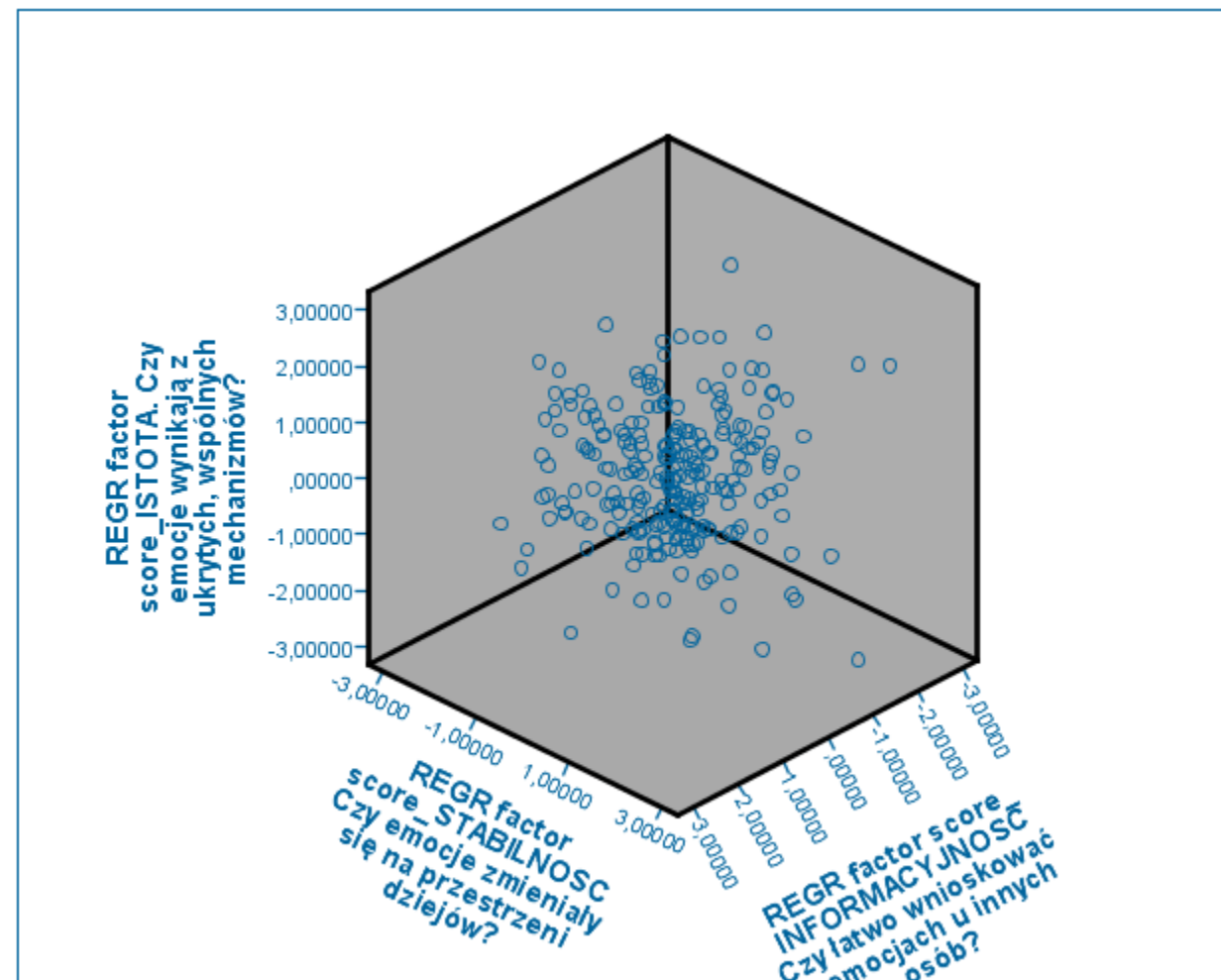
Miłość, Podziw, Rozkosz, Współczucie

Przygnębienie, Melancholia, Pogarda, Wstyd

# CZY ISTNIEJĄ EMOCJE PODSTAWOWE I UNIWERSALNE SPOSOBY ICH WYRAŻANIA?

Psy wyglądają częściowo podobnie, a częściowo odmiennie (np. niektóre mają dłuższe, a inne krótsze ogony) ale „w środku” wszystkie psy są właściwie takie same (wszystkie mają podobne geny). Butelki różnią się wyglądem i również „w środku” nie mają wspólnej istoty, która czyniłaby ich takimi samymi (jedne są zrobione z plastiku, inne ze szkła, drewna, kamienia itp.)

Co myślisz na temat [EMOCJA]. Czy „w środku” istnieje jakiś jeden, ukryty wspólny mechanizm, który powoduje, że odczuwamy tę emocję?

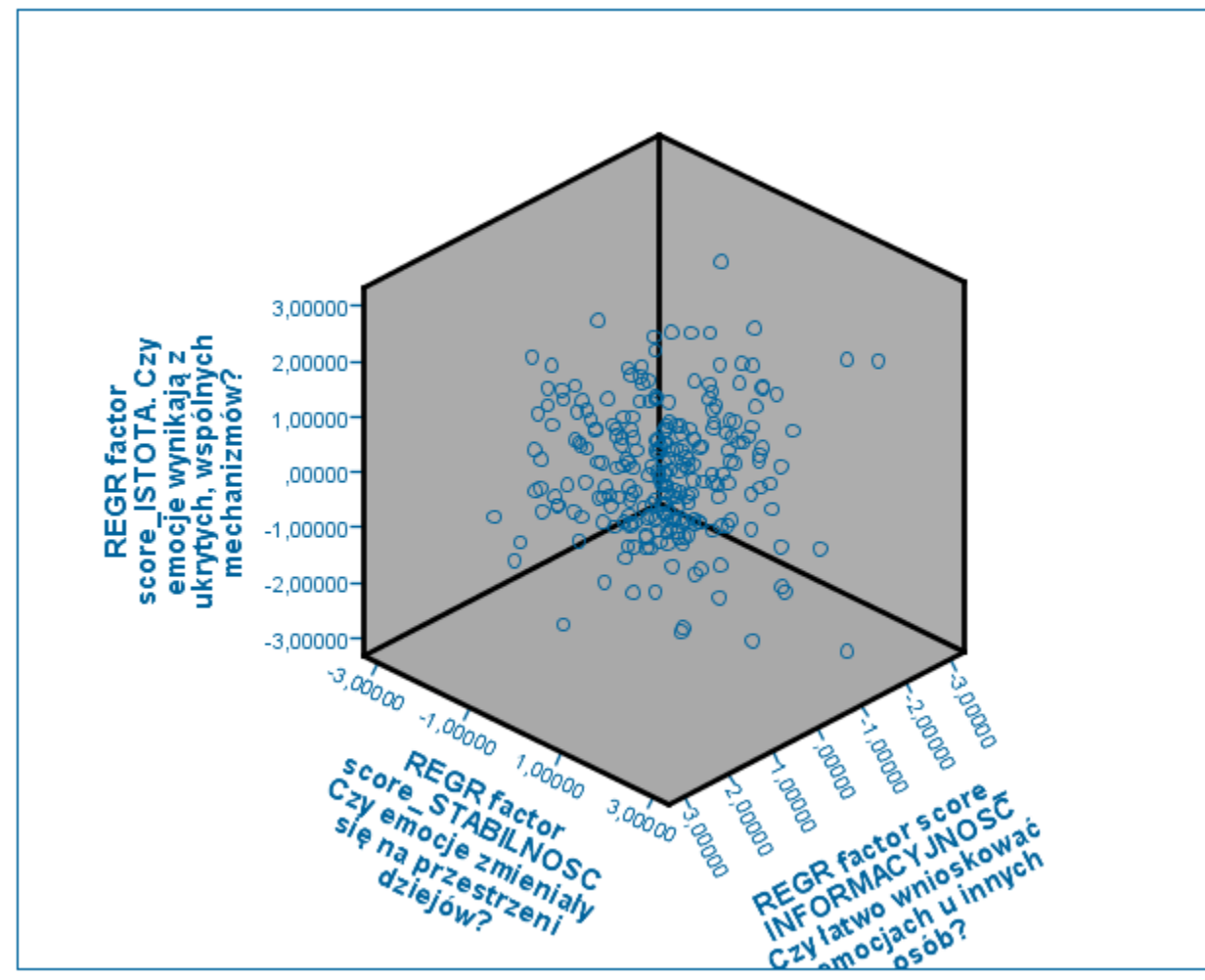




# CZY ISTNIEJĄ EMOCJE PODSTAWOWE I UNIWERSALNE SPOSOBY ICH WYRAŻANIA?

Owoce, które znamy teraz są bardzo podobne do owoców, które istniały przed wiekami. Pieniądze albo ubrania, które znamy teraz, są bardzo odmienne od tych, których ludzie używali na przestrzeni wieków. Obecne wyglądają inaczej od tych pradawnych.

A co myślisz na temat [EMOCJA]. Czy sposób odczuwania tych emocji zmienił się znacząco na przestrzeni wieków?



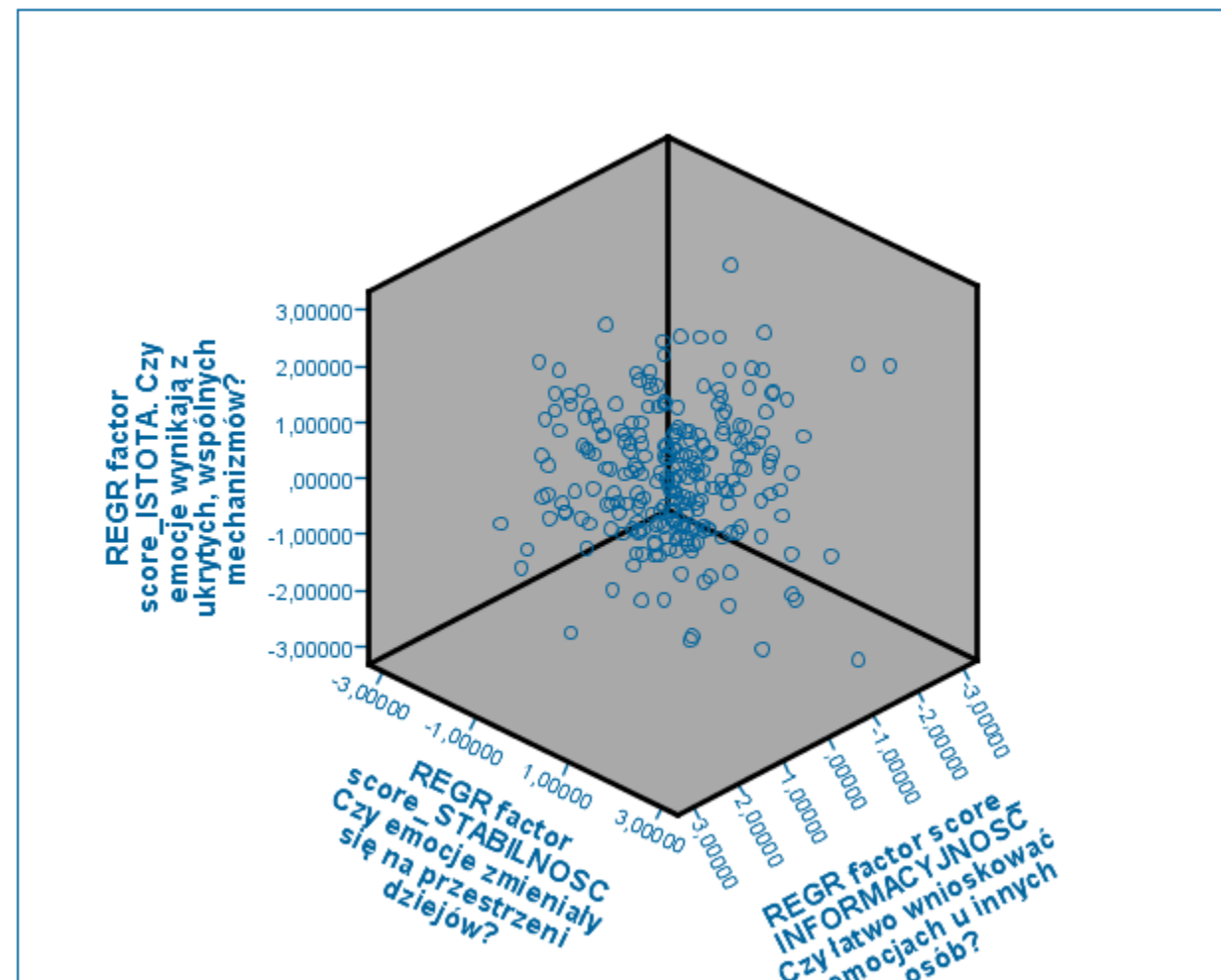
# CZY ISTNIEJĄ EMOCJE PODSTAWOWE I UNIWERSALNE SPOSOBY ICH WYRAŻANIA?

Jeśli wiemy, że kot należy do kategorii „ssak”, to dowiadujemy się wielu różnych rzeczy na jego temat (np. wiemy, że karmi mlekiem swoje młode, ma futro). Jeśli wiemy, że ktoś jest „Polakiem” to mówi nam to niewiele o tej konkretnej osobie, może mieć ona bardzo różne cechy.

A co myślisz na temat [WYRAZ]? Czy jeśli wiemy, że ktoś odczuwa tą emocję, to

[Skala 5 stopniowa z opisanymi krańcami]

Wiemy dokładnie co ta osoba odczuwa / Mało wiemy na temat tego co ta osoba odczuwa



# HIPOTEZA

Im większe przekonanie, że emocje są NIEZMIENNE czasowo, posiadają wspólną ISTOTĘ oraz czytelne INFORMACYJNIE, tym większa trudność z rozpoznaniem ambiwalentnej ekspresji mimicznej.

- Przetwarzanie ambiwalencji mniej płynnie, co będzie skutkować obniżeniem zaufania względem osoby przedstawionej na zdjęciu („emocja nieszczerą”)



100% Radość



Obniżenie:  
Płynności kategoryzacji (RT)  
Percepcja:  
Atrakcyjności  
Zaufania  
Czytelności intencji

100% Smutek



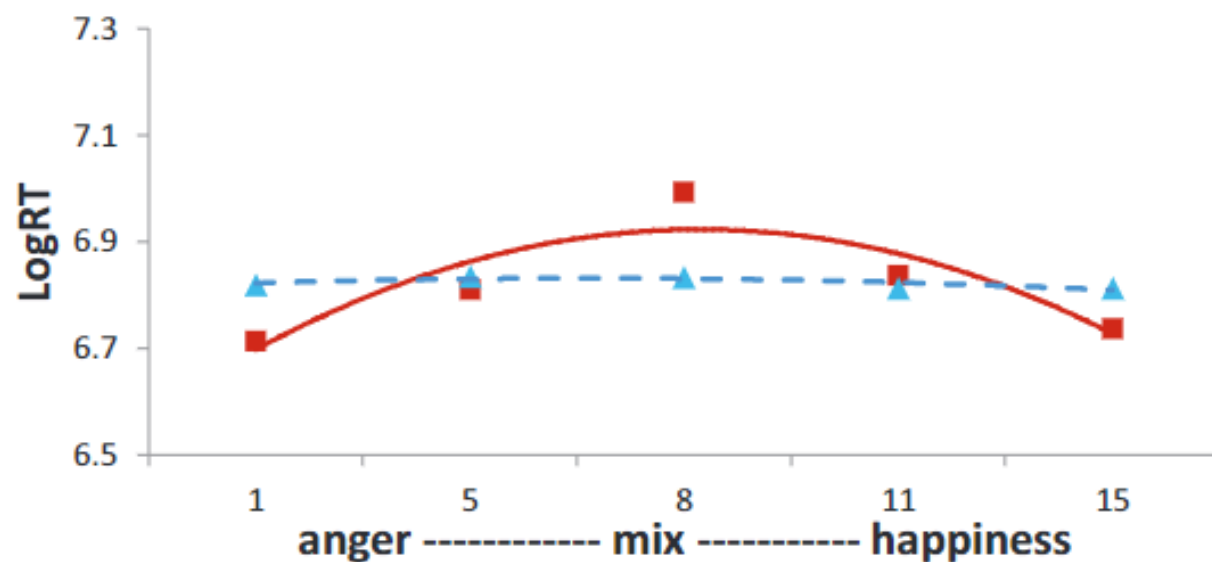
50/50  
Radość/Smutek



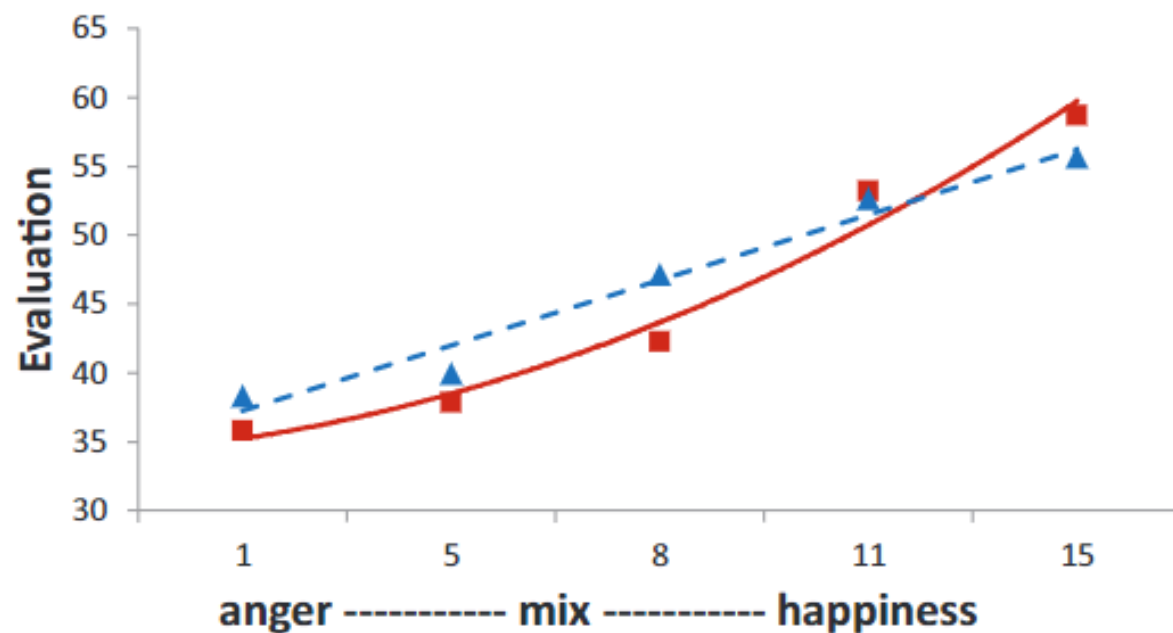


# PŁYNNOŚĆ PRZETWARZANIA AMBIWALENCJI

(a) FLUENCY



(b) EVALUATION (Attractiveness and Trust).



# FRAGMENT PROCEDURE



# BADANIE

N=245 (42% mężczyzn; średni wiek 31,5)

72 pomiary na osobę, 17240 punktów pomiarowych

1) Poglądy na temat emocji

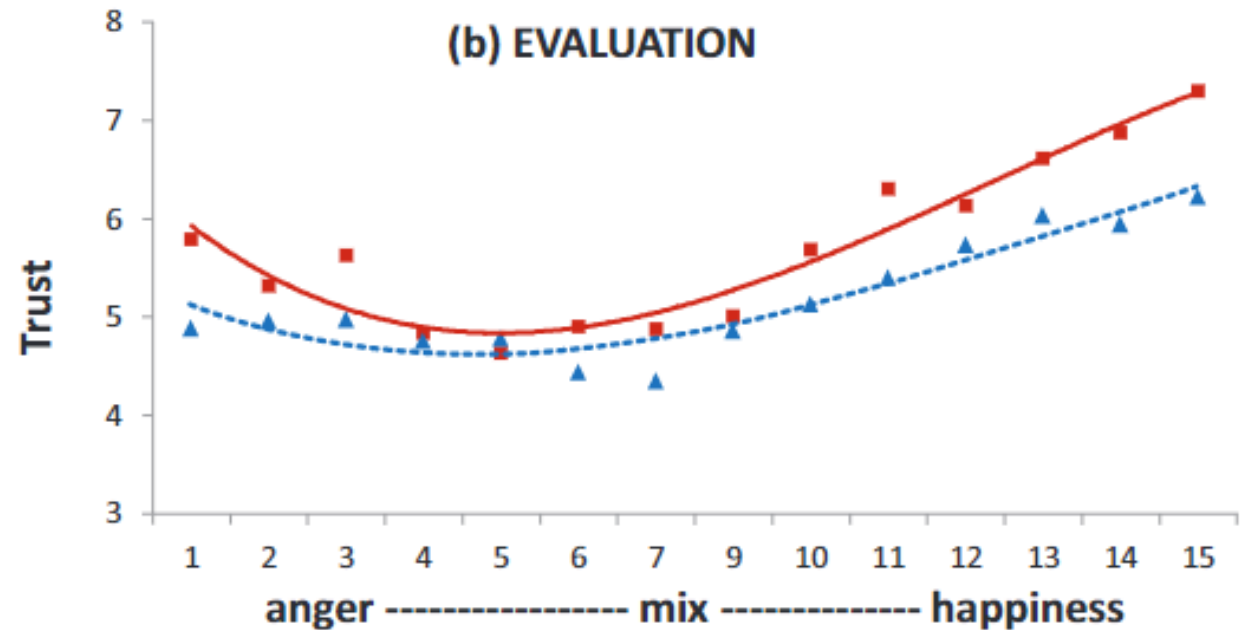
2) Trening oceny ekspresji mimicznej

3) Ocena ekspresji mimicznej

- Trafność oceny (smutek-radość)
- Percepcja zaufania względem osoby
- Czas kategoryzacji

# OCZEKIWANE WYNIKI

Czy związek przechodzi z U-kształtnego do prostoliniowego w zależności od przekonań dotyczących emocji?





# WYNIKI

